

Aan : Internetconsultatie wetswijziging Gemeenschappelijke regeling GR
Van : Griffier gemeente Almelo, drs. C.M. Steenbergen
c.steenbergen@almelo.nl – 06 38825231
Betreft : Advies inzake wetswijzigingsvoorstel Gr.
Datum : 9 oktober 2019

Bij deze wil ik graag een advies geven op het wijzigingsvoorstel voor de Wgr. De punten uit het wetswijzigingsvoorstel die nu voorliggen zijn alleen voor de raad en de samenleving adviserend, daarvoor is geen wetswijziging nodig. Dat kan nu al door samen te werken, gelijk op te trekken en ga zo verder. Voor de raad van belang is, dat er altijd een bevoegdheid bij de raad komt te liggen, zodat hij een rol heeft in de wijzigingen in de regeling. Daarnaast dat bepaalde passages in de regeling in generieke zin worden toegepast, zodat ondoorzichtigheid van de Gemeenschappelijke regeling (GR) afneemt en de stuurbaarheid voor de raad en het college toeneemt.

De wet wordt onder andere herzien om de democratische legitimiteit van gemeenschappelijke regelingen te vergroten. Mijn adviezen richten zich daar expliciet op. Het wetsvoorstel bevat een keur aan nieuwe instrumenten die de lokale volksvertegenwoordigers meer grip en zeggenschap moeten geven op het reilen en zeilen van gemeenschappelijke regelingen. Helaas zijn de meeste wijzigingen niet relevant, omdat zoals eerder aangegeven het slechts om adviesrecht gaat en dat kan nu ook al. Ik vlieg de advisering aan als een sturingsvraagstuk van de raad, in termen van kadersteller (denk ook aan budgetrecht) met participatie vanuit de samenleving, volksvertegenwoordiging en controle met toezichthoudende rol. Daarvoor in voorbereidende zin ook gericht op het college.

Belangrijkste punten van dit advies

1) De GR richt zelf geen eigen entiteit op

De GR mag geen enkele eigen entiteit oprichten, ook geen commissies met bevoegdheden. Het verlengd lokaal bestuur hoeft op geen enkele wijze te worden verlengd. Dat is strijdig met de democratische legitimatie, laat staan deze te vergroten, zoals het doel is van dit wijzigingsvoorstel. In de huidige statuten van veel GR'en is dat wel toegestaan en vaak aan de orde, dit zou juist generiek moeten wijzigen, zodat niet alle statuten hoeven te worden aangepast, waarvoor 2 hooguit 3 jaar afbouw nodig is.

Het gebeuren in zo'n commissie, stichting en welke andere entiteit ook onttrekt zich volledig aan de aandacht van de raad en de samenleving. Het verminderen van inzicht is tevens het onttrekken van het zicht op onverantwoorde risico's die GR'en met alle goede bedoelingen aangaan, zonder dat het democratisch is gelegitimeerd. Doordat het onzichtbaar is wordt de raad verder op afstand gezet en het college ook en dat dient niet het publieke belang.

2) Bedrijfsvoeringsregeling uitsluitend indien publiek belang

Een GR is ook geen onderneming en hoeft ook niet te ondernemen met gemeenschapsgeld. Als er een gezamenlijke onderneming moet worden opgezet zijn daar genoeg mogelijkheden voor. De raad kan een coöperatie, een NV, een BV laten opzetten of afhankelijk van het doel een stichting. Daarnaast kan er vrijwillig worden samengewerkt, zodat de besluitvorming door raden afzonderlijk blijft verlopen. In alle gevallen is het van belang dat je het goed kunt communiceren met de samenleving.

Er komt alleen een GR als er een publiek belang mee wordt gediend en geen vermenging van een publiek belang met private belangen. Daarvoor zijn voldoende andere entiteiten meer geschikt, zoals hiervoor aangegeven.

Overgangsrecht voor punt 1 en 2

Er zal overgangsrecht moeten worden geformuleerd om alle al bestaande entiteiten van de GR binnen 2 a 3 jaar te ontmantelen of af te stoten. De GR moet verplicht via de begroting hiervoor een plan aangeven met frictiekosten.

3) Raadsleden in AB, in plaats van raadscommissie (is nl. Verlengde van verlengd lokaal bestuur, bovendien adviesrol bestaat al en eigen entiteiten niet toestaan, hou het simpel)

Zorg dat in alle GR'en altijd raadsleden in het AB zitten. Geen keus het gaat immers over het publiek belang (anders zijn er altijd andere entiteiten mogelijk) en dan is de democratische legitimatie aan de orde. Bedrijfsvoeringsregeling kan worden afgeschaft, dit kan in een BV of NV waarbij er via beschermingsconstructies van de aandelen voldoende borgingsmogelijkheden zijn om het een overheidsonderneming te laten zijn met opties voor verdergaande privatisering als het niet of niet meer als een publiek belang wordt beschouwd.

Zorg voor goede verhoudingen en zeggenschap in het samenwerkingsverband om de effectiviteit te vergroten. Het AB vergadert minimaal 2x per jaar waarbij de DB-leden geen stemrecht hebben in het AB. Een gewogen stemverhouding is van belang terwijl de maximale zeggenschap in de GR van 1 gemeente kan worden beperkt tot maximaal 49% hoewel die op basis van inwoners feitelijk hoger zou zijn. Dit om de samenwerking te bevorderen en niet 1 gemeente te dominant te laten zijn.

4) Reserves geen geschilpunt

Good Governance code van de overheid geldt ook voor de GR tijdigheid van de PenC documenten i.r.t. de eisen de het BBV (Jaarverslag van de gemeente moet voor 15 juli het jaar t+1 bij de provincie zijn, begroting voor 15 november het jaar t-1) aan de gemeenten stelt borgen in de Wgr, zodat begroting en jaarverslag het lange besluitvormingsproces van minimaal 8 weken (gemeenteraden stemmen met elkaar af) zorgvuldig en democratisch kan doorlopen.

Belangrijk is om daarin stelling te nemen, zodat als het gaat om de planning en control documenten dat de Wgr geen (algemene) reserves mogen aanhouden zolang de gemeente verplicht zijn de tekorten te betalen. Deze **reserves** onttrekken zich aan het budgetrecht van de raad en verslechteren de financiële positie van de gemeenten. Bovendien stimuleert dat de GR'en buiten de democratische besluitvorming om de middelen te besteden door onttrekkingen aan de reserve. Dit is voortdurend aanleiding voor onaangename gesprekken en verstandhouding. Bovendien is dat voor de accountants van de verschillende organisaties een lastig geschilpunt. Een duidelijke wetgeving die aansluit bij wie de werkelijke last draagt, de gemeenten dus, zou hier belangrijke helderheid geven. De weg naar de gemeenteraad in het besluitvormingsproces moet daar bij wijzigingen altijd in worden meegenomen. Het aanleveren van een zienswijze, die is voorbereid door het college en waarbij de raad de bevoegdheid heeft te amenderen.

5) Uittredingskosten grondslag voor de start vaststellen

Voor alle GR'en moeten regels gelden voor uittreding en **uittredingskosten**, wie dat betaalt, wat de berekeningsgrondslag is, en dat er een onafhankelijke taxatie van de waardebepaling helder wordt. Het is niet de bedoeling dat de Wgr een blok aan het been wordt. Daar zijn vele methoden voor en schrijf er één voor. De statuten kunnen een andere kiezen maar geen methode kan dan niet meer.

6) Amendeerrecht voor de raad en bevoegdheden

Tot slot is het van belang dat de raad de bevoegdheid krijgt om te amenderen als er een zienswijze wordt voorgelegd ten aanzien van statuten van een GR. Wijzigingen m.b.t. de GR altijd via een raadsbesluit moeten worden genomen zo ook het vaststellen van begrotingen, zodat er kan worden geamendeerd. Raden kunnen onderling ook tot afstemming komen en een vergelijkbaar besluit nemen. Daarvoor is het van belang dat er minimaal 8 weken doorlooptijd en beter nog 10 weken, zodat er gegronde en afgestemde besluiten worden voorgelegd. Dat dwingt ook om meer tijd te nemen om het oprichten van een Gr goed te bezien op al zijn consequenties en tussentijdse wijzigingen alleen als het echt nodig is. Op het laatste moment kan de raad (de verschillende raden hetzelfde) amendement indienen.